

Published by
giz German-Vietnam
Cooperation
GIZ GmbH

In cooperation with

Báo cáo: Phân tích khoảng trống dữ liệu phục vụ xây dựng phương án QLRBV – Khu bảo tồn thiên nhiên Thần Sa Phụng Hoàng, Thái Nguyên

Ấn phẩm

Được xuất bản bởi

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Văn phòng đăng ký

Bonn and Eschborn, Đức

Chương trình Bảo tồn, sử dụng bền vững đa dạng sinh học và các dịch vụ hệ sinh thái rừng tại Việt Nam.

Ngày 11 Tháng 03 năm 2020

Tác giả

Lê Khắc Quyết

Hợp tác với

UNIQUE forestry and land use

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm

Những nội dung, diễn giải, các kết quả phân tích, và các khuyến nghị trong cuốn sách này dựa trên những thông tin thu thập bởi GIZ, tư vấn, đối tác của GIZ và những người cung cấp tin và dữ liệu, và không nhất thiết phải đại diện cho quan điểm của GIZ hay BMZ.

GIZ và BMZ từ chối chịu trách nhiệm pháp lý đối với việc sử dụng tài liệu này và các thông tin được cung cấp trong tài liệu bởi các cá nhân và tổ chức khác, cũng như bất kỳ tổn thất nào là kết quả của hành động đó.

Thay mặt cho

Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên bang Đức (BMZ)

MỤC LỤC

I. CÁC PHÁT HIỆN CHÍNH	4
II. KHUYẾN NGHỊ	4
III. PHÂN TÍCH CHI TIẾT	5
IV. NHẬN XÉT VÀ KIẾN NGHỊ	11
1. NHẬN XÉT	11
2. KIẾN NGHỊ.....	11

I. CÁC PHÁT HIỆN CHÍNH

- Ban giám đốc Khu bảo tồn TS-PH và các nhân viên kỹ thuật nhận thức rõ tầm quan trọng của PAQLRBV đối với KBT và các hoạt động của họ trong tương lai.
- Sau khi thảo luận, KBT đã hiểu nội dung và yêu cầu của thông tư số 28 đối với quá trình xây dựng PAQLRBV.
- Khu bảo tồn TS-PH được hỗ trợ đặc lực từ tỉnh Thái Nguyên vì là một khu rừng đặc dụng duy nhất của tỉnh.
- Nhân viên của KBT có năng lực tiên hành và tham gia vào quá trình phát triển PAQLRBV cùng nhóm tư vấn.
- Khoảng trống lớn của dữ liệu yêu cầu là dữ liệu bản đồ và thông tin đa dạng sinh học về các loài đặc biệt có nguy cơ tuyệt chủng.
- KBT được sự đồng ý của UBND tỉnh Thái Nguyên về việc xây dựng PAQLRBV và hiện đang chờ phê duyệt định mức chi phí để xây dựng ngân sách dự án.
- Tất cả các bản đồ và dữ liệu đã phê duyệt có thể được sử dụng nhưng cần phải hợp nhất để làm sao dữ liệu sẽ thống nhất trong tất cả các nguồn bản đồ và số liệu.
- Dữ liệu đa dạng sinh học không được xác minh hoặc lỗi thời. Danh sách điều tra thực vật và động vật bao gồm nhiều loài chưa được xác minh, đặc biệt một số loài động vật và thực vật có nguy cơ tuyệt chủng cần được đánh giá lại cẩn thận trong quá trình xây dựng PAQLRBV.
- Báo cáo về hệ thực vật với số liệu lạc hậu, danh mục có nhiều loài thực vật bị sai lệch, định danh và chưa được sửa chữa.
- Dữ liệu kinh tế - xã hội còn lạc hậu.
- Dữ liệu về quản lý bảo vệ rừng, thực thi pháp luật và chi trả DVMTR có thể sử dụng được.
- Các báo cáo tài chính của NR là đáng tin cậy và có thể sử dụng được.
- Hiện nay ở TS-PH chưa cho phép du lịch nhưng là nơi có tiềm năng du lịch.

II. KHUYẾN NGHỊ

- Củng cố và cập nhật toàn bộ bản đồ pháp lý của KBTTN TS-PH
- Đánh giá đa dạng sinh học bằng điều tra thực địa, đặc biệt là các loài có nguy cơ tuyệt chủng.
- Rà soát, cập nhật danh mục cây rừng, động vật rừng của KBTTN TS-PH.
- Dữ liệu kinh tế - xã hội của tất cả các thôn, xã trong khu bảo tồn cần được thu thập với số liệu cập nhật
- Cần tiến hành đánh giá các khu rừng có giá trị bảo tồn cao (HCVF) trong khảo sát KBT TS-PH theo yêu cầu của Thông tư số 28.
- Đánh giá tiềm năng du lịch của Khu bảo tồn TS-PH
- Trong quá trình xây dựng chiến lược tài chính của PAQLRBV, cần thảo luận với ban giám đốc và nhân viên tài chính của KBT để đưa ra chiến lược tài chính phù hợp và khả thi

III. PHÂN TÍCH CHI TIẾT

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
Tài liệu pháp lý				
Các quyết định cho KBT	Có sẵn	Rất quan trọng- vì đây là tài liệu pháp lý	Được lưu trữ và quản lý tốt bởi BQL KBT	Không
BẢN ĐỒ				
Chứng nhận quyền sử dụng đất	Dữ liệu và bản đồ của KBT về khoảng 90% tổng diện tích của Khu bảo tồn đã được cấp chứng nhận quyền sử dụng đất (sổ đỏ) kể từ năm 2000-2013	Rất quan trọng vì có quyền sử dụng đất/sổ đỏ giúp Ban quản lý KBT giải quyết mọi vấn đề về xâm lấn hoặc xung đột đất đai / rừng. Số liệu tổng diện tích không khớp với quyết định quy hoạch tổng thể đã được phê duyệt.	Tất cả các giấy chứng nhận sử dụng đất được lưu trữ trong Khu bảo tồn như những thứ quan trọng nhất	Cấp sổ đỏ cho phần còn lại chưa có chứng nhận quyền SDD của KBT. Phải được ưu tiên giải quyết trong việc triển khai PAQLRBV
Bản đồ qui hoạch 03 loại rừng	Có sẵn bản cứng- số liệu được ban hành năm 2013	Không khớp với các nguồn dữ liệu bản đồ khác như bản đồ giao đất, bản đồ rà soát 3 loại rừng.	Bản đồ và dữ liệu được lưu trữ và quản lý tốt bởi Phòng Kỹ thuật của KBT.	Có thể sử dụng làm nguồn để phát triển PAQLRBV nhưng phải được xem xét và so sánh với các dữ liệu liên quan khác.
Bản đồ hiện trạng 03 loại rừng	Có sẵn bản cứng- số liệu được ban hành năm 2013	Không khớp với các nguồn dữ liệu bản đồ khác như bản đồ giao đất, bản đồ rà soát 3 loại rừng.	Bản đồ và dữ liệu được lưu trữ và quản lý tốt bởi Phòng Kỹ thuật của KBT.	Có thể sử dụng làm nguồn để phát triển PAQLRBV nhưng phải được xem xét và so sánh với các dữ liệu liên quan khác.

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
Bản đồ rà soát 03 loại rừng	Có sẵn bản cứng- số liệu được ban hành năm 2014-2015	Không khớp với các nguồn dữ liệu bản đồ khác như bản đồ giao đất, bản đồ qui hoạch 3 loại rừng, bản đồ rà soát 3 loại rừng.	Bản đồ và dữ liệu được lưu trữ và quản lý tốt bởi Phòng Kỹ thuật của KBT.	Có thể sử dụng làm nguồn để phát triển PAQLRBV nhưng phải được xem xét và so sánh với các dữ liệu liên quan khác.
Bản đồ phân bố các loài có nguy cơ tuyệt chủng	Không có bản đồ	Chất lượng dữ liệu đa dạng sinh học không tốt. Nó cần phải được thu thập với chất lượng và cách thức tốt trong quá trình thực hiện PAQLRBV.	Hầu hết dữ liệu về các loài nguy cấp đã lỗi thời hoặc không có hồ sơ thực địa trong KBT.	Cần điều tra lại danh sách kiểm tra và tình trạng của các loài nguy cấp sẽ rất quan trọng đối việc xây dựng PAQLRBV và công việc quản lý rừng của Khu bảo tồn thiên nhiên trong tương lai.
Bản đồ khu rừng có giá trị bảo tồn cao (HCVF)	Không có	Đây là thông tin cần cho qui hoạch bảo tồn.	Theo hướng dẫn của TT28, KBT cần xây dựng bản đồ Khu rừng có giá trị bảo tồn cao.	Khu Bảo tồn cần điều tra và đánh giá các khu rừng có giá trị bảo tồn cao.
Bản đồ chi trả DVMTR (PFES)	Có sẵn bản đồ và dữ liệu chi trả DVMTR tới thôn bản và hộ gia đình	Bản đồ và dữ liệu rất tốt cho xây dựng PAQLRBV	Bản đồ và dữ liệu được lưu trữ và quản lý tốt bởi Phòng Kỹ thuật của KBT. Đây là nguồn có chất lượng tốt để xây dựng PAQLRBV.	Cần nhắc lồng ghép và đưa vào PAQLRBV.
Đa dạng sinh học				
Danh mục cây rừng và động vật rừng	Có sẵn trong tài liệu thành lập KBT	Hầu hết dữ liệu đã lỗi thời và chưa được kiểm chứng thực địa.	Các danh sách cần được xem xét cẩn thận, đặc biệt là một số loài cần bảo tồn cao như được đề cập trong danh sách.	Nhóm tư vấn xây dựng PAQLRBV cần rà soát lại, cập nhật và đưa vào PAQLRBV.

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
Báo cáo điều tra và giám sát ĐDSH	Chỉ có một số báo cáo	Hầu hết dữ liệu về các loài động vật cụ thể đã lỗi thời hoặc không được kiểm chứng bằng hồ sơ thực địa. Có báo cáo đề tài cây thuốc thực hiện giai đoạn 2014-2016.	Dữ liệu có sẵn trong các báo cáo định kỳ hoặc tổng hợp về đa dạng sinh học của KBT. Bản đồ và dữ liệu được lưu trữ và quản lý tốt bởi Phòng Kỹ thuật của KBT. Chất lượng dữ liệu thấp. KBT chưa có hệ thống cơ sở dữ liệu và ngân hàng dữ liệu về ĐDSH.	Các dữ liệu hiện có về tính đa dạng của KBT phải được thu thập và xem xét trong quá trình xây dựng PAQLRBV.
Hệ thống dữ liệu ĐDSH	Chưa có	Rất cần thiết và quan trọng để bảo tồn và quản lý loài tại KBT	Một số dữ liệu đa dạng sinh học có sẵn nhưng chưa được quản lý và cập nhật vào hệ thống cơ sở dữ liệu. Bản thân KBT không chủ động thu thập và phát triển cơ sở dữ liệu đa dạng sinh học do năng lực thấp.	Việc phát triển và quản lý cơ sở dữ liệu đa dạng sinh học của Khu Bảo tồn cần được ưu tiên trong PAQLRBV.
CÁC BÁO CÁO KHÁC				
Báo cáo tình hình Kinh tế - xã hội	Thông tin quá cũ	Có thể thu thập dữ liệu cập nhật từ cơ sở dữ liệu của xã.	KBT không xem xét tầm quan trọng của đánh giá kinh tế xã hội liên quan đến việc bảo vệ và quản lý KBT.	Dữ liệu kinh tế xã hội cập nhật của KBT phải được thu thập và đánh giá trong quá trình xây dựng PAQLRBV.

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
Các báo cáo và ấn phẩm khoa học	Có một số ấn phẩm về ĐDSH của KBT.	Chỉ được biết đến nhưng không có sẵn hoặc được lưu trữ dưới dạng tài liệu quan trọng trong KBT	Có thể tìm thấy một số tài liệu khoa học như luận án và ấn phẩm của sinh viên trong thư viện Đại học Thái Nguyên và các tạp chí.	Dữ liệu khoa học nên được coi là tài liệu tham khảo quan trọng xây dựng PAQLRBV
DU LỊCH SINH THÁI				
Du lịch và Du lịch sinh thái	Không có thông tin	Hiện tại Du lịch và Du lịch sinh thái chưa được cấp phép hoạt động trong khu vực KBT.	Khu bảo tồn có tiềm năng du lịch sinh thái tốt với một số địa điểm nổi tiếng. Hy vọng rằng du lịch sẽ được xem xét cẩn thận để được quy hoạch và cho phép vào KBT dưới sự quản lý tốt theo quy định của Nhà nước.	Du lịch sinh thái có thể được coi là nguồn tiềm năng để nâng cao ngân sách của Khu bảo tồn trong tương lai, vì vậy nó cần được xem xét đưa vào PAQLRBV.
CÁC TÀI LIỆU KHÁC				
Tài liệu tổng thể thành lập KBT năm 2009	Có sẵn	Quan trọng	Nguồn thông tin rất hữu ích trong quá trình xây dựng PAQLRBV.	
Dự án đầu tư quản lý bảo vệ rừng KBTTN Thần Sa Phụng Hoàng giai đoạn 2011-2020	Đã được phê duyệt và đang thực hiện	Quan trọng	Nguồn thông tin rất hữu ích trong quá trình xây dựng PAQLRBV.	
Kế hoạch quản lý và bảo vệ rừng KBTTN Thần Sa Phụng	Đã được phê duyệt và đang thực hiện	Quan trọng	Nguồn thông tin quan trọng cho quá trình xây dựng PAQLRBV.	

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
Hoàng giai đoạn 2016-2020 Phương án giao rừng của Khu bảo tồn TS-PH năm 2010	Đã được phê duyệt và đang thực hiện	Quan trọng	Nguồn thông tin quan trọng cho quá trình xây dựng PAQLRBV	
QUẢN LÝ BẢO VỆ RỪNG				
Báo cáo giám sát rừng hàng năm	Có sẵn hàng năm theo quy định.	Dữ liệu tốt cho xây dựng PAQLRBV	Được lưu trữ tại KBT. Các báo cáo này là tài liệu rất quan trọng cho xây dựng PAQLRBV	
Báo cáo hàng năm của KBT	Có sẵn hàng năm theo quy định.	Các báo cáo đã đánh giá tất cả các hoạt động, nghĩa vụ và thành tích chính của KBT trong cả năm và kế hoạch hiện tại cũng như phương hướng cho năm tới.	Lưu trữ tốt tại KBT. Các báo cáo này là tài liệu rất quan trọng cho xây dựng PAQLRBV	
Báo cáo về công tác quản lý, bảo vệ rừng và phòng chống cháy rừng	Có sẵn hàng năm theo quy định.	Đây là một trong những tài liệu bắt buộc phải xây dựng và trình ban giám đốc Khu Bảo tồn thường xuyên của phòng bảo vệ rừng/Hạt Kiểm lâm.	Được lưu trữ tại KBT. Các báo cáo này là tài liệu rất quan trọng cho xây dựng PAQLRBV	
Báo cáo SMART	Không có	Chưa áp dụng tại KBT	KBT sẵn sàng áp dụng công cụ SMART nhưng không có ngân sách và hỗ trợ bên ngoài cho hoạt động này.	

Dữ liệu/Thông tin	Mức độ sẵn có của dữ liệu	Tự đánh giá về nguồn và độ tin cậy/chính xác của dữ liệu	Đánh giá của chuyên gia và lãnh đạo Ban quản lý	Đề xuất bổ sung thông tin/dữ liệu cần thiết cho PAQLRBV
TÀI CHÍNH-KẾ TOÁN				
Báo cáo tài chính năm	Có sẵn theo quy định	Báo cáo bao gồm dữ liệu về nhu cầu ngân sách và chi phí của Khu bảo tồn được trình lên Sở NN & PTNT và UBND tỉnh Thái Nguyên hàng năm.	Kinh phí hoạt động của Khu bảo tồn chỉ được cấp từ ngân sách nhà nước. Dữ liệu tốt cho định hướng chiến lược tài chính của KBT.	Cần ước tính các nguồn tài chính tiềm năng của KBT trong quá trình phát triển PAQLRBV

IV. NHẬN XÉT VÀ KIẾN NGHỊ

1. NHẬN XÉT

Quá trình đánh giá thực trạng số liệu của VQG Bidoup Núi Bà, tư vấn có một số nhận xét sau:

- Hệ thống bản đồ, đặc biệt là bản đồ hiện trạng rừng và bản đồ quy hoạch 3 loại rừng hiện nay vẫn có giá trị sử dụng.
- Báo cáo về đa dạng sinh học về khu hệ động thực vật do dự án JICA (SNRM) mới thực hiện năm 2018 nên thông tin khá cập nhật.
- Danh lục các loài động vật và thực vật cập nhật trên phần mềm Brahms nhằm quản lý danh lục các loài động thực vật. Số liệu này đã được Viện sinh thái học Miền Nam hoàn thiện và bàn giao cho dự án JICA. Vườn Bidoup Núi Bà cần được bàn giao, quản lý và cập nhật loài mới ghi nhận gần đây.
- Các báo cáo về đa dạng sinh học và khảo sát động thực vật cho Khu dự trữ sinh quyển Langbian có nhiều. Tuy nhiên tài liệu này chỉ có giá trị tham khảo do VQG Bidoup Núi Bà chỉ nằm một phần trong Khu dự trữ sinh quyển.
- Hồ sơ đề cử Vườn di sản Asean thực hiện năm 2017 là tài liệu tham khảo tốt. Hồ sơ này đánh giá quyền sử dụng đất, thông tin về VQG, văn hoá, tiềm năng, kinh tế xã hội và sử dụng đất, kế hoạch quản lý, cơ sở vật chất.
- Số liệu về bảo vệ rừng, thực thi pháp luật (SMART), quản lý rừng và giám sát rừng (flycam) là số liệu tin cậy, có thể sử dụng làm số liệu đầu vào trong xây dựng PA QLRBV.
- Số liệu về thực hiện chi trả dịch vụ môi trường rừng là số liệu tin cậy, có thể sử dụng.
- Số liệu và báo cáo về các hoạt động du lịch sinh thái, giáo dục bảo tồn là tin cậy và có thể sử dụng một số thông tin đầu vào để xây dựng PA QLRBV.
- Đề án quản lý rừng đa mục đích do dự án FLITCH xây dựng năm 2012 có khá nhiều tư tưởng quản lý rừng tiến bộ theo hướng tài chính bền vững, có giá trị tham khảo cao.
- Phương án tự chủ tự chịu trách nhiệm về tài chính giai đoạn 2019-2021 của VQG được xây dựng theo Nghị định 141. Đây là phương án có giá trị tham khảo tốt cho việc xây dựng PA QLRBV về tự chủ, tài chính bền vững.
- Số liệu báo cáo tài chính của VQG là tin cậy, kế thừa được. Tuy nhiên số liệu dự án tài trợ bên ngoài thì chưa thống kê được.
- Kế hoạch tài chính năm 2020 là thông tin tốt về dòng ngân sách tiền lương.

2. KIẾN NGHỊ

Tư vấn của GIZ/UNIQUE kiến nghị Đơn vị tư vấn trong nước cần lưu ý những điểm sau trong quá trình rà soát số liệu và xây dựng PA QLRBV cho VQG Bidoup Núi Bà:

Xây dựng bản đồ sử dụng đất cho VQG Bidoup Núi Bà vì hiện tại chưa có bản đồ này.

Xem xét bản đồ hiện trạng rừng, bản đồ quy hoạch ba loại rừng và cập nhật thành bản đồ mới.

Rà soát đánh giá hiện trạng rừng, đa dạng động thực vật, tình trạng bảo tồn của các loài tại VQG Bidoup Núi Bà.

Rà soát, cập nhật danh lục động vật, thực vật cho VQG Bidoup Núi Bà. Đặc biệt cần cập nhật các loài mới ghi nhận theo các bài báo quốc tế của các nhà khoa học hay nghiên cứu thực hiện tại VQG Bidoup Núi Bà trên phần mềm Brahms kế thừa từ thành quả dự án JICA.

- Thông tin về kinh tế xã hội của các xã trong VQG là lạc hậu. Số liệu này cần được thu thập.
- Không có các thông tin về tác động môi trường và xã hội của các hoạt động quản lý, do đó quá trình thu thập số liệu kinh tế xã hội cần tham vấn người dân địa phương, các bên liên quan về các tác động môi trường và xã hội của các hoạt động quản lý.
- Chưa có đánh giá rừng có giá trị bảo tồn cao (HCVF) ở VQG Bidoup Núi Bà. Theo yêu cầu của Thông tư 28, đánh giá HCVF và xây dựng bản đồ HCVF là việc cần làm.

- Cần tiến hành đánh giá nhu cầu bảo tồn để xác định các nhóm loài hay loài quý hiếm, có giá trị bảo tồn đặc biệt với VQG Bidoup Núi Bà. Ví dụ quần thể Vượn đen má vàng, khu hệ 8 loài chim đặc hữu phân bố ở Langbiang, nhóm Hạt trần, nhóm Lan, nhóm Trà. Kết quả đánh giá này sẽ giúp VQG Bidoup Núi Bà xây dựng các hoạt động bảo tồn cần thực hiện để đánh giá thực trạng, giám sát quần thể loài và đưa các hoạt động vào thực hiện trong PA QLRBV.
- Khi xây dựng mục tiêu của PA QLRBV cho VQG Bidoup Núi Bà cần tham khảo Đề án quản lý rừng đa mục đích do dự án FLITCH xây dựng năm 2012 và tham vấn với Ban giám đốc VQG.
- Khi xây dựng kế hoạch tài chính để thực hiện PA QLRBV cần tham khảo Phương án tự chủ tự chịu trách nhiệm về tài chính giai đoạn 2019-2021, đồng thời làm việc với lãnh đạo VQG và Phòng tài chính để tính toán nguồn kinh phí cho phù hợp và khả thi.

Programme on Conservation, Sustainable Use of
Forest Biodiversity and Ecosystem Services in Viet Nam

Unit 021, 2nd Floor, Coco Building
14 Thuy Khue Str., Tay Ho District, Hanoi, Viet Nam

T: +84 24 39 32 95 72

E: office.biodiversity@giz.de

I: www.giz.de/viet-nam

<https://snrd-asia.org/conservation-and-sustainable-use-of-biodiversity-and-ecosystem-services-of-forests-in-vietnam/>

